

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANITÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Háború és vallás.

A háború erőszaka megrendíti a kulturát, mint vihar a tavaszi erdőt, mint földrengés a mandulafavirágos Sziciliát. Végigszánt rajtunk, mint fájdalom és szenvedés, mint kín és bánat; ránk csap, mint nagy istenítélet, mely siralomházzá változtatja el Európa száz és százezer családját; végigszánt és ráfekszik a lelkekre, mint nagy feketeség, mint értelmetlenség, mint észbontó brutalitás, mely borzalomba s lazadásba kerget szívet s észet egyaránt.

S ez a nagy feketeség, e borzalmas valóság időnkint be-beköszönt hozzánk: valamiféle történelmi átok logikájával ráborul az emberiségre, hogy a *bűn szoldját*, mely pusztulás és halál, milliók vesztében neki kifizesse. Beköszöntött hozzánk is éppen a békecar kegyelméből a legnagyobb világháború véres kiadásában. Lesz-e majd valamikor idő, éle majd valamikor nemzedék, mely a béke magas kultúrájával dicsekszik, nem tudom; én bizonyára meg-sóhajtom azt a szaturnuszi korszakot, mint a hogyan most megalázva imádkozom a mindenszentek litániájának fohászatát: dögvéztől, inségtől és háborútól mentés meg, Uram, minket! Ez alkalommal azonban nem a jobb jövődésnek azt a problémáját akarom fejtegetni, hogy lesz-e valamikor örök béke a földön s azt sem, hogy a vallás segíti-e s mennyiben a pacifizmus törekvéseit; hasonlóképen nem terjeszkedem ki arra, hogy a vallásos és misztikus lélek mily álláspontot foglaltak el a háború problémájával szemben; mindezek helyett én most csak a nehéz jelent nézem s a nehéz jelenben a vallásos lélek érzését s reakcióit, küzdelmeit s győzelmeit akarom föl-tárni s öntudatunkra akarom hozni azt az erőt, mely harcok káoszában is Eg felé, a sötétségben csillagok jelé től s mely világviharral küzdve sem szenved hajótörést.

A háborút a világtörténelemben, a nemzetek életében *ultima ráció*-nak s az erőszak kategóriájának hívják; azonban látnivaló, hogy ez *ultima ráció*-ban a rációból semmi sincs s hogy ez a kategória nem az értelem, hanem az ököl kategóriája. Természetes, hogy mikor a nyers erőszak a nemzetek elevenjébe vágja bele kányakarmait, sokféle reakciót vált ki a lelkekből: lesznek, kik megzavarodnak Istenbe s az erkölcsi rendbe vetett hitükben; lesznek szkeptikusok, kik a háborúban a *bête-humaine* kulturleplek nélkül való bemutatkozását látják; lesznek szomorú lélek, kik sokat vesztek s kik láznak e kulturbarbárság ellen; lesznek, kik nem sokat beszélnek,

de mialatt fehér lesz a hajuk, fekete gondolatoktól elsötétül a lelkük. De azért a vallásos léleknek tulajdonképeni s radikális reakciója az lesz, hogy bármi történjék is, Istenéről le nem mond s minden erőszakkal, kinnal, csapással és szenvedéssel szemben a rendületlen hitet lépteti föl, mely a sötétségre fényvel, a káoszra a rend s a szépség eszményeivel, a jeldült világra egy szebb, szellemi, isteni világ vágyával s hitével válaszol. A vallásos ember nem érezti el az Isten kezét a sötétség miatt; sőt ép, mert sötét van, fogja meg jobban; tagadásra nem dupláz rá tagadással, hanem állít; a sülyedésben nem száll le, hanem emelkedik. Olyan, mint a madár, mely, mikor a fát levágják alatta, nem a mélybe, hanem a magasba száll. Az ember is, ép mivel eszményeiről le nem mondhat, ez eszményeivel vonul el egy felsőbb világba: Istenbe menekszik.

Hová foszlottak szét a művészet ideáljai, melyeket a népek kultusza környékezett? Mi lett a Múzsák templomából, hová elzarandokoltunk, hogy a szépség misztériumaiba beavattassunk, hol a remekművek szemleletében a géniusz illeteit vettük s tisztultunk, nemesbültünk? — Mi lett etikánkból, az erények, a lelki jóságok, a nagy kötelességek tudományából s gyakorlatából, melyek szeretetre, önzetlenségre, odaadásra s áldozatra tanítanak s melyeknek első, szinte naiv fakadása az, hogy a mit magadnak nem akarsz, azt ne tedd másnak? Mi lesz mindebből az emberölés fanatizmusában? S mivel lesz történelmünk, az a küzdelem, melyben az ember a maga emberi értékeit viszi bele a világba, abba a nyers történelembe s kiéti azokat rajta szíve vérel s kiéti szenvedelméi pátozával. Már most itt az a kérdés: Mit tegyek? Szkeptikus legyek-e? A *bête-humaine* vigyorgó kegyetlenségeit rögzítsem titkos kárörömmel minden kulturértekei lefoszlása s állati meztelenségének megnyilatkozása fölött? Illúzióknak nézzem s hazugságnak a kulturát, melynek mécseseit szennyes, véres hullámok oltogatják? Nem, nem, azt nem tehetem; hiszen szépség s illúzió az a vég, a buta vég, a semmi. Kell, hogy a világnak értelme legyen s hogy a legideálisabb eszményiség a legreálisabb legyen. Épen azért a káosz-ból az örök szépségbe, az örvény akaratokból a végleges jóakaratra, a térfoglaló rosszból a diadalmas jóba, a semmiségből a nagy valóságba vetem át magamat! Szóval az életnek engem környékező sötétségéből s érthetlenségéből az egyedül érthető s szükséges fölemelkedést végzem s a győzelmes jóba, az Istenbe menekülök, zu dem ruhenden Pol in der Erscheinungen Flucht.

Öt fogom meg s benne nyugszom meg. Nem tehetek másképp. Ép a világ s a lét sötétségei igazítanak el hozzá s bármily ellentmondásnak látszik, de szent igaz, hogy e sötétségek az én lámpásaim; azok világítanak nekem. *Man muss blind sein um Gott zu sehen*, mondja egy középkori misztikus: ami annyit jelent, hogy az élet sötétségeiben riad föl a lelkem s akkor igazodom el feleje.

A legnagyobb sötétség ugyanis nem a kín, a szenvedés, nem a kény s a zsarnokság, nem a háború s a halál, hanem a legnagyobb sötétség az lenne, ha Isten nem volna. Mert ha van Isten, akkor bár öszszeszűzza szívemet a kín; de celom, eiletem észszerűsége s eszményeim meg lesznek mentve.

Ah, az Isten nem az a jó atyus azzal a szép, hófehér szakállal; nem is az a mézeskalácsos Felség, melyet majszol a gyermek lelke, hanem a végtelenség Ura, a küzdelmek s a fejlődés szelleme. Ő a világosságnak, a napsugárnak, de a harcoknak is Istene, mint a zsoldár mondja: *Dominus tamquam vis pugator, omnipotens nomen ejus*.

A vallásos léleknek ez az első reakciója a háború erthetetlenségével s sötétségével szemben: nagy, rendületlen hitet állít a világba; szellemet s lelk. Érez meg az elemek küzködésében; megfogja kezét annak, akit nem lát; bizik benne, bizik abban, hogy e kéz a háoszt kozmosszá igazítja s a hozzá ragaszkodó lelkeket kiemeli s boldogítja.

De ki fogom-e tartani e fölséges, szinte rideg hitnek világában s e kemény szolgálatban, hol a végtelen Felség parancsol, — ahol a törvény s a kötelesség paranasszavai hangzanak, mintha csak a Sinai-hegy granitszikláit pattognának s zuhogó kötömegek csattognának? Ki fogok-e tartani e kemény hitnél eiletem nehéz, szomorú óráiban, mikor minden fényem kialszik s szeretteimeit a halál elragadja? Mikor a kegyetlenség orgiait ulti s lelkemre egy égo gyász sötétsége borul? Mikép néztem ki mennyei Atyámnak szerető tekintetét holtjaim sötét szemgödrekből, hogyan fedeztem föl atyai csak a Sinaitatongó sebeiben, hogyan ismerjek rá atyai hangjára a csataterek ütközéseiben? Ott keressem-e a jóságot, hol az életet tapossák s a jóakaratot, hol az önkény dul? Ott sejtsek-e gondviselést, hol a harcok furiai járnak s a magáról megfélekedett ember szenvedelméi török pocskká értékeinket? Hiszen igaz, jóságot, könyörületet, irgalmat keresek, — keresem a gondviselő Istent; de hol találok azt föl?

Értem én annak az asszonynak panasztát, aki névtelen levélben így ír nekem:

„Miért csaltak meg minket, miért beszéltek nekünk kulturáról? Miért halt meg az Úr Jézus, — ezért?! Hát volt valaha utálatosabb dolga a világnak? Voltak kegyetlen meszárlások régen is, de azt mondták nekünk: az a népek kamaszkora volt s ma másképp van. Hát hol van, — kérdezem — hol es mi van másképp?! Másképp igen: ezerszer rosszabbul, csunyábbul van!

Érzem, hogy sok, töméntelen sok elkinzott lélek sikit így föl s tudom, hogy a halál rémségeitől fehérednek a hajszalak s sötétülnek el a lellek. De hát küldött ő nekem levélhez mellékelten egy cikket is, melyben Deckert tábori lelkész leírja, hogy hogyan járnak a csatatéren szanitézek s lelkészek s a kibén csak egy kis élet is van, azt élesztgetik s fölűditik s elszállítják; a haldoklókkal imádkoznak s földadják nekik az utolsó kenet szentségét; azután így folytatja: „Istenem, mennyi jóság és részvét van az emberek szívében a közös szenvedés nagy per-

ceiben! Saját szememmel láttam, mikor egy sebesült kozák arcon csókolta haldokló szomszédját, egy magyar katonát s ujjával a kereszt jelét rajzolta homlokára, mikor az örökre lehunyta a szemét. S mikor ezt olvasom, úgy tetszik nekem, mintha csillagok gyuladnának ki elsötétült lelkem mélysegeiben s mintha a világot legyőző jóság fénylő napjai világítanának felém s rajövök arra, hogy a szenvedő s a kegyetlen világnak győzelmes hatalma nem lehet más, mint a jó lélek. Lelekkel kell legyőzni a rosszat. Nem abban áll a világrend, hogy rossz ne legyen, hanem abban, hogy lelek legyen s hogy a rosszat a több, jobb, nemesebb s szeretőbb lélekkel győzzük le.

Kérdezi, asszonyom, hogy hol van a világban a gondviselés s hogy nem-e szégyen és gyalázat s rémület ez az embermeszárlás? Feleletem erre az: hát hogyné volna; dolgozunk is azon, hogy tűnjék el e sötét folt az emberiség homlokáról; de míg a rosszat el nem kerülhetjük, addig erőseknek kell lennünk, hogy a rosszban és kinban is fölényes lellek lehessünk. A fejlődés útja az erők mérkőzésének, tehát ütközésének is az útja s az erők feszülnek s roppannak, — kifáradnak s újjakkal pótolatnak. Mindent megöröl az idő s az idő nyomában jár a *Frater Mort*. Szent Ferenc a halált is testvérenek, *Frater-Morte*-nak hívta; esontos keze minden menyasszonyi mirtus alatt rejlik s lehelletét megérzi a viruló gyermekarc. Harc, háború nélkül eddig nem volt világ. Geológiai harcok építettek új világokat, történelmi harcok rajzoltak új geografiákat; ekék szántják, szagatják kenyér alá a földet; a gleccserek jégékei szántották kultura alá a hegyeket; esoda-e, hogy a népfajok harcainak ekéje szánt szíveket; tört szívek romjain, megörölt lellek omladékán leng új idők s új kulturák szaszlaja.

Kulturánk érzélgős és puha s vallásosságunk is elgyöngül az idegyöngöseségtől. Lelkiünk blazirt s az élet értelmét nem igen kutatja. Élvezet, komfort, kényelem kielégíti; legfőbb gondja, hogy nyugen s saját kedvét tölthesse. Önző is s kegyetlen is; testvért nem ismer, söt zsarol, akit lehet. *Hát nem gondolhatjuk-e méltán, hogy az ilyen elpuhult világban a kiinnak s szenvedésnek, söt a háborúnak is valami felsőbb missziója van*, — nem gondolhatjuk-e, hogy a katasztrófák szélvészében az Isten lelke jár s az tisztítja a miázmas levegőt, — hogy az forgatja a harcok szántóekéjével a kultura bojtortarjós és maszlagos ugarát erkölcsi tavaszodás alá? Végig-suhint ostarával, a csatatüz s a szenvedés suhogó lángjaival az istenfeledezt s élvezetsóvar emberiségen. Rávág vasbotjával a materialista ideológia kártyaváráira, mely lelket nem talál, de nem is produkál; megrendíti az élvezetsóvár, antiszociális érzésű társadalmat, mely az emberi lélek mélysegeit ignorálta s az életnek eszményeül a kellemet, az élvezetet s a könnyelmű életet állította föl. Kielegült, mámoros lelkeinkbe beledörgi a maga hatalmas *Sursum cordá*-ját s a puha, érzélgős kulturát erőteljes hitre s reményre s fölényes lelkületre neveli. Megrendült a föld, a kultura világa s egy jobb világ kívánczik ki mélysegeiből!

A lélek mélysegeiből meleg, tüzes érzések szakadnak föl s az áldozat s a hősiesség lelkét lehelik. Egyszerű fiaink hősök lesznek, kik beszélni nem, de tenni tudnak, kiknél csak egy gondolat járja: küzdeni s győzni s ezért mindent, önmagunkat is odaadni. S valamint nagy s emberfeletti áldozatokra képesíti harcosainkat a fölébrestett lélek, úgy le-

szünk m
tüzében
enged t
retet,
forraszt
dalmi o
osztály
vel szar
dalmat.

Szüks
esője t
rendü t
kell, h
lelke sz

Öntu
ségnek
teremti
szönhet
zánkat.
ezeket
pedig s
számára
haza s
gyümöl
melyek
hevével
csak vé

A lán
ciális é
két. Vé
elszikka
kenység
szépség
vallásos

No és
nagy vi
kat hoz
erőme
azok se
nagylel
vedtek
a keser
minek r

Járja
gunnyas
zugolód
fölköt
tiába s
vesztett
tet nem
Ne legy
vigaszt

keresi a
másra;
az, mely
tent ne
gyöngé
nem bir
övéi vol

Tehát
mint aho
mekeihe
hit és s
s. áldoz
folyik k
is, miko
kötjük
agával;
szorunk

szünk melegek új, nemes érzésektől mi is, kik a harc tűzében nem állunk, de a lélek hevét érezzük. Kibénged belőlünk a hideg közömbösség fagya s a szeretet, a jóság, a könyörület lágyít, olvaszt s egybeforraszt szíveket s nemcsak szíveket, hanem társadalmi osztályokat s pártokat. Kialudt egy időre az osztályharc lángja s az Isten a szenvedések ekéjével szántja föl új szellemi tavaszodás alá a társadalmat.

Szükségünk is van minderre; kell, hogy a vér esője tűzbe borítsa a világot; hisz a vér magasabb rendű tűz. Kell, hogy ebredjünk, hogy megújuljunk; kell, hogy egy új szellem, a szeretetnek pünkösdi lelke szálljon meg minket.

Öntudatára kell először ebrednünk a nagy közönségnek s testvériségnek, mely összes értékeinket előteremti s azután megóvja s megvédi, melynek köszönhetjük életünket, kulturánkat, házunkat s hazánkat. Ezek mind közjövők s közszerzemények; ezeket vér szerezte, vér táplálta s vér védi; még pedig szerezte, táplálta, védte s védi mindnyájunk számára. Ez a föld vértől áztatott föld; ez a ház és haza és állam és társadalom a vér energiájának gyümölcse. Ezek tehát mind nagy, szent dolgok, melyeket becsülnünk s magunknak is lelkesülésünk hevével s munkánk energiájával — tehát megint csak vérről — fejlesztenünk kell.

A lángragyult szeretetben, a köztudattá vált szociális érzésben üdvözölöm én az új kor pünkösdi lelkét. Véresen kel e léleknek napja is, de a vér aztán elszikkad s a pünkösdi szeretet napsugara termékenységét varázsol munkáinkba s bűvös energiájú szépségbe öltöztetik a világot. — Ez mind vallás, vallásos ihlet; ez mind Isten- s ember-szeretet!

No és még valamit! Részésít minket a vallás egy nagy vigaszban is! Amikor emberfölötti áldozatokat hoznak harcosaink, — amikor emberfölötti erőmegfeszítések járnak át a társadalmat, akkor azok sem maradhatnak el áldozatos lelkületben nagylelkűségben, akik sokat vesztek s sokat szenvedtek és kiknek ajkáról öntudatlanul is el-eloson a keserű szó, mely kérdés is, panasz is: «miért s minek mindez, Uram?!»

Járja át gyászunkat is az Isten szelleme! Mi nem gunnyaszthatunk zárt kripták kapuinál, a megtört, zúgolódó lélek nem stilszerű siremlék hősök hamvai fölött! Mi nem gémberedhetünk bele bánatba s apátiába s nem hajtogathatjuk egyre, hogy mennyit vesztettünk, mikor azok, akiket elvesztettünk, életet nem vesztek, hanem nagylelkűen odaadták. Ne legyen szomorúságunk önző, mely csak a maga vigaszát keresi. Hiszen a szeretet nem önző, az nem keresi a magáét; az nem gondol magára, hanem másra; arra gondol, akit szeret. Gyöngé vallás volna az, mely a természetén túl nem ér s a személyes Isten nem fogja meg s nem élvez; hasonlóképpen gyöngé vallás volna az, mely a siron túl nem ér s nem bírja s nem szereti továbbra is, kik a földön övéi voltak.

Tehát itt is «sursum corda»; gyászoljunk úgy, mint ahogyan az hősök anyáihoz, feleségeihez s gyermekeihez illik. Legyen gyászunkban is lélek, legyen hit és szeretet. Az ilyen lelkület méltó hőseinkhez s áldozatunkhoz! Vannak harcai, vannak sebei, folyik könnyeiben lelkének vére; de van győzelme is, mikor megnyugszik Istenben s békét talál. Így kötjük össze a küzdelmes palmaágat a békeség olajágával; a palma lesz zászlónk, de olajág lesz koszorunk!

Prohászka Ottokár.

A keresztény Magyarország tanítói.

Magyarországnak is van egy pedagógiai irányzata, amelynek okadatolásai szerint csak akkor és annyiban beszélhetünk általános köznevelésről, emberi boldogulásról, ha és amennyiben sikerült az államalkotó tényezőket teljes mérvben meggyőzni arról, hogy a hit, mint a természetfölöttiségnek vallása egyszerűen babona és az abból származtatott erkölcsi tételek nem fedik igazán az ember rendeltetését és amennyiben fedik, azok a racionalizmus tanából is egyenesen következtethetők.

Az atheista irányzatúak a racionalizmus követői levén, tantételeik szerint: minél jobban túlteszi magát az ember a természetfölöttiségen, annál tökéletesebb.

Szerintük: a hit, a nemzeti öntudat nem feltételei az ember valódi kulturális állapotának, mert azok mindegyike csak akadályai az emberiség egyetemes és egyirányú törekvéseinek.

Az atheista racionalizmus csak egy irányzatot követhet és az az egyetemes észzantszerűség, amelyben az erkölcs elbírálására nincs és nem is lehet állandó elbírálás, mivel a cselekmények a körülmények által befolyásoltatva jöttek létre.

És valaminthogy az emberek agysejtjei állapotokra, tömegükre, elrendezésükre, a képzetek felvetelére, alkotására, megőrzésére, megjelenítésére nézve a pathológikus tüneteket sem véve ki, a nagy általánosságban teljesen azonosak, azonképpen a racionalisták által felállított erkölcsi rendszer is egész terjedelmében csak egy és ugyanaz lehet, amennyiben az észzant az erkölcs fogalmát csak abban ismeri el, hogy minden cselekmény jónak és rossznak is elbírálható és pedig nem kisebb okból, mint azon kényszerhelyzetből kifolyólag, mivelhogy a racionalizmus tantétele szerint azokat a körülményekhez mérten kell elbírálni, amelyek a cselekmény kivételét már előzőleg befolyásolták. Ami tulajdonképpen nem más, mint az ember szabadakatát tagadó determinizmus.

A racionalizmus nem ismeri el az élet, a boldogulás feltételül akár a hitet, akár a faji vagy a nemzeti öntudatot.

És csodálatos! mikor az atheista irányzatú racionalizmusban való kéjelgés a huszadik századot, mint annak diadalra jutását hirdeti, az embergyilkolás hekatombája voltaképpen onnan indult ki, ahol az Istennek, a benne való hitnek, a vallás-erkölcsös oktatásnak az iskolákból való kiküszöbölése fölött orgiát ül a népoktatásügy teljesen laicizált szervezete és hogy munkássága eredményesebbé váljék, a templomokat is a maga részére monopolizálja.

De bárminő eredményeket ért legyen is el a róm. kath. egyház legidősebb leánya, Franciaország, a hitet, a hazát az anyák szívéből ezideig még nem tudta teljesen kiirtani és a sorsát eldöntő csaták mezőin, hogy önbizalmat és erőt tudnak felmutatni, az a még meglevő és csodás eredményekre képes hitnek és nemzeti érzésnek, nemzeti öntudatnak tudható be. Egyébként lejtőre jutott és ha egész általánosságban meg nem tér, feltartóztatlanul elbukik, aminthogy nálánál sokkal hatalmasabb birodalom is elbukott, mikor államalkotó erkölcsi erőt a közélet, a köznevelés terétől elűzte.

Abban a nagy kataklyzmában, amely Immár

három világrészre terjedt ki, patakok táplálására elegendő vér sugárzik ki a fegyveres hadakat képező emberek e eiből, köztük nem kis mérvben a magyar nemzet hadaiban élők ereiből is.

Az epohának milyen erkölcsi magaslatán álló a magyar katona, akiben az Istenben való hittel elválaszthat anul a nemzeti öntudat és az önfeláldozó hazaszeretet párosul, amely erényeket a hagyományos hadierények egészítenek ki, hogy egygyé forrjon, mint a nemzeti szignumot képező lobogó három színe: a hit, a remény, a szeretet fogalmában.

Azt hirdeti a világ: *a magyar harcok a világ első harcok.* Halljátok anyák, keresztény magyar anyák, az egykor szívetek alatt hordozott gyermekeitek dicsőségét, amely elsősorban is a ti dicsőségtek. Isten után ti adtatok nekik életet, amely élet szívetek alatt épűgy, mint a világra hozva őket nemcsak tejetek edességével, hanem a hit, a hazaszeretet érzésével is tápláltatok őket.

Keresztény anyák! A keresztény tanítóság mind gyermeke a ti anyaságtoknak: leborul előttetek, hogy Isten kimeríthetlen áldásait esdve reátok, dicsőítsen és üdvözítsen benneteket.

A keresztény anya gyermeke rendszerint a keresztény tanító oktató működése és erkölcsi vezetése alá jut.

Büszke öntudat járhatja át a keresztény magyar tanítóságot, hogy eddigi feladatának fényesen megfelelt.

A magyar nemzet hadban álló keresztény népe elsősorban keresztény és mint ilyen, vallásos. És mert vallásos, azért lobog benne a büszke nemzeti öntudattól vezérelt harci tűz lelkesedése.

Az anyák dicsőségéből folytatólagosan a magyar keresztény tanítók is kiveszik részüket, akik a reájuk bízott nemzeti véranyag művelésében az élő Istenben való hitben, az abban való reményben és a mindent átkaroló szeretetben való megerősítés képezte a legnemesebb, legszentebb feladatát.

Ki kételkednék azon, hogy ezen keresztény emberművelésben, tekintet nélkül az iskolai jelleg alkalmaztatására, a kath. vallású tanítók méltóképen vették ki részüket, követvén azon kartársaikat, akik a szorosán vett kath. jellegű iskolákban tanítanak és nevelnek.

De nem veszem ki azon tanítókat sem, akik a *monotheizmus legősibb hívói*, lévén mások vallásos meggyőződését tiszteletben tartva a nemzettel, a nemzet érzelmeivel, hagyományával és irányával azonosítva magukat, *nevelői és oktatói, működésüket ugyancsak a hitvallás-erkölcsös alapra helyezték.*

És így eltekintve a magyar tanítóság állományának és ezen állományhoz viszonyított csekély töredéktől: tiszta meggyőződéssel állapíthatjuk meg, hogy a magyar tanítóság megfelelt a nemzeti geniusz akaratának és még azonfelül fegyvert fogó tagjai, jobbjára mind közharcosok és altisztek, a tűzvonalban teljesítik honvédelmi feladatukat.

De semmikép sem fog megfelelni akkor, ha azon nemzetközi szekta racionalizmusának útjára téved, amely ha még oly racionalista is: csakis érdekközöséget fejlesztő és állandósító, önző, fajiságát nem képes letagadni és minden, ami keresztény, az gyűlöletes és ha katolikus, utálatos előtte, mint azt a Knoblauch nevű angol zsidó ironak *«Mária testvér»* című színművét a budapesti Vígsházban

a szerzővel és az átültetővel együttesen érző hallgatóság frenetikus tapsai között való előadása bizonyítja.

Mert abban a szennyműben azzal, hogy egy elszázi kath. nőzáróban egy naivnak felütnetett apáca egy porosz ulánus által megejtetik és ennek állapota fel nem tűnven az idő betelte után a többi apáca tudtával és láttára a zárda éttermében szűz Mária szobra előtt bölesében ringatja gyermekét, nemcsak a kath. intézmények legnemesebbjének rendeltetése és belső élete van megbotránkozottan neveltségessé téve, hanem azon felül, mint azt a testvér *«Mária»* neve alaposan sejteti velünk, a boldogságos Szűznek a visszavonulása is, akit nevével és nevében gyalázatosan meggyanusít.

És teszi ezt akkor, mikor a hazát adó magyar kereszténység a boldogságos szűz Mária tiszteletében százezrek ajka némul el *«Jezus, Mária!»* felsóhajtással, a sebesültek százezreinek ajkán hangzik el a *«Jezus Mária!»* fohász, milliók kebelében az élet, a győzelem reménye Jezusban és Máriaiban a harc-vonalban ép úgy, mint a családi otthonokban és az Isten imádasának gyülekezési helyeül szolgáló szentegyházak boltívei alatt.

A magyar keresztény tanítóság és elsősorban a kath. tanítóság nem fog letérni útjáról és működési köréből számkivetni fogja mindazt, ami a nemzetet először hitében, vallásos erkölcsében, másodsorban fajában, nemzetiségében, harmadszor allamiságában olyannyira veszélyezteti, hogy következményeiből nincs feltámadás!

Éljen a haza!

És majd jönni fog idő, talán nem is sokára, amikor a vallás-erkölcsi alapon álló magyar tanítóság vágyai a nemzet osztatlan akaratóból teljesített fognak és alkalmaztatási jellegükre nézve nem fog a tanító és a tanító között különbséget tenni.

A nemzet a nagy időkben tapasztalhatja, hogy amit a tanító a nemzet serdülő véranagyának szívében az anyák után tovább gyökösített, tovább fejlesztett és a szentegyházak papjai Jezus igéinek hirdetésével is ében tartottak, számon kértek, a haza lehelete él: élni és küzdeni a házáért.

Katolikus tanítók! Tovább, csak tovább és a nemzet a hazában élni fog. Mert élni kell, ha azok maradunk, akik voltunk.

És élvezni fogjuk a szebb, a jobb jövőt, amelynek eljöveteleért milliók ajka rebegi a kenyér és bor színében elrejtett Istenünkhöz az imát: Áldd meg országunkat, mi magyar hazánkat, Vezérelj jóra mi királyunkat.

Bertalan Vince.

A háboru és az iskola.

Nincs nap, amelyen ne hallanánk eseményt értünk küzdő véreinkről. Hallunk a háboru borzalmairól, remegve olvassuk elesett testvéreink halálhírét. Mindkettő fájó érzést kelt szívünkben, könyet csal orcánkra. De a pír is ellepi arcunkat, nem a szégyen pírja, hanem a lelkesedés hevének fokmérője. S ezt akkor érezzük, amikor a magyar férfiasság, bátorság és kötelességérzet csodálatos megnyilatkozásairól szerzünk tudomást. Mert ki meri ma tagadni, hogy ebben a háborúban nem a magyar név dicsőségét zengi jóbarát és ellenség? Ki nem hallott arról, hogy a leg-

fényesebb
tetteh
tudni se
szuk a
söt meg
létünket
dicsőség
kellett

Amin
s a jelen
hetetlen

Latha
kodók s
sabb tea
rált csap
veri. M
döntő!

fogják is
India m
fogunk!
a kultur
győződű
azokat a
ségesen

világosa
iskola a
hadidics
tőnkra
nyekről

keresztü
csalódás
tudatáb
lelkébe

tetének
ték őket
föladoz

Ha a
Fényes
hogy is
melyhez

akkor m
iskolánk
szövetsé
nos kult
nevelés

országba
A mag
hainak
csak a k

hogy ny
létéről, e
temes ja
hősöket
dás és er

szerető,
Az év
termett.
nyugalm

volt me
kítőre fá
végeztük
helyt áll
a dicsős
oítani

Kart
árvahá

tényesebb haditettek a magyar fiuk vééréhez és becsületéhez fűződik? Olyan helyeken, ahol a háborúig tudni sem akartak rólunk, ma mi, a magyarok játszszuk a döntő szerepet. S szövetségeseink ama lapjai, sőt még hozzánk közelebb állók is, akik nemrég még létünket is szívesen letagadták volna, ma a magyar dicsőségről áradoznak. De ez jól van így: ennek így kellett lennie!

Amint így elgondolom mindezeket, a közelmúltat s a jelent, szinte elemi erővel az ok és okozat kérelmetlen logikája kerít hatalmába.

Láthatjuk, hogy háborúk sorsát nem a háborúskodók száma, a mennyiség dönti el, hanem a magasabb technikai és szellemi kultúra. Maroknyi kulturált csapat a félvad népségek egész hordáit tönkreveri. Mert nem a hányan? hanem a hogyan? a döntő! Ha ellenségeink kifogyhatatlan bőségben fogják is ontani félvad hordáikat, ha ellenünk hozzák India minden barbárságát, Isten segítségével győzni fogunk, mert a mi részünkön van az igazság, mi állunk a kultúra magaslatán. Ha így elgondoljuk s meggyőződünk háborúnk kimeneteléről, ha keressük azokat a mélyebben fekvő okokat, amelyeknek dicsőségesen megnyilvánuló fegyvertényeink az okozatai, világosan látjuk, hogy az okok közt első helyen az iskola áll, még pedig éppen a népiskola. A magyar hadidicsőség végső eredményben nemzetnevelő tanítóinkra száll vissza. Azokra a lelkesen, magasabb igényekről hősiesen lemondó férfiakra, akik évtizedeken keresztül napszámomunkát végeztek, nélkülözés, csalódás, sokszor mellőzés közt, de hivatásuk szilárd tudatában. Ezek az emberek nevelték serdülő fiaink lelkébe a kötelességteljesítést, a haza lánglelkű szeretetét magvait. Ők edzették meg lelküket, ők nevelték őket hasznos, lelkes, vérüket és életüket szívesen föláldozó hazafiakká.

Ha a *szász király* a minap büszkén mondhatta: Fenyves eredményeinket csak annak köszönhetjük, hogy iskoláinkban olyan művelést nyújtottunk, melyhez hasonlót sehol sem találhatunk e világon», akkor mi jogos büszkeséggel állíthatjuk, hogy a mi iskoláink nyújtotta nevelés még értékesebb, mint szövetségeseinké, mert mások nálunk azok az általános kulturális viszonyok, amelyek közt a nemzetnevelés nagy munkáját végezni kell, mint Németországban, ahol régi, biztos utakon járnak már.

A magyar katolikus iskolákat kétszeresen érinti fiainak hőstettei nyomában fakadó dicsőség. Mert csak a katolikus nevelés az, amely megtanít arra, hogy nyugodtan, örömmel haljunk meg, ha hazánk letéről, embertársaink jólétéről és az emberiség egyetemes javáról van szó. A katolikus pedagógusok hősokeket nevelnek: békében a keresztény önmegtartózkodás és erkölcsi életforrásait, háborúban a hazát forrón szerető, vérüket, életüket áldozó hősokeket.

Az évtizedek óta elvetett mag szép gyümölcsöket termelt. Pedagógusaink a lelkiismeret mélységes nyugalomával megállapíthatják, hogy munkájuk nem volt meddő fáradság. A halál aratásának láttára kitörő fájdalmat enyhíti az a tudat, hogy becsülettel végeztük kötelességünket, mert fiaink derekasan helyt állnak. A jövő évek fáradsága bizonyára a béke, a dicsőséges béke szellemét fogja fiaink lelkébe ojtani

Kartársak! Adakozzatok, gyűjtsetek az árvaházra és üdülőháza!

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Török-magyar oklevéltár. Összegyűjtötte *Karácson Imre* dr. Ára 8 korona. Kiadta a *Szent-István-Társulat*.

A magyar szellem és a magyar tudomány egyik hősekkü előrsének, távol Keleten egyedülvalóságban harcolt és elvérzett katonájának hátrahagyott munkáját tartalmazza ez a könyv.

Karácson Imre győri tanítóképzőintézeti igazgatót 1907. elején bizta meg a magyar kormány, hogy a konstantinápolyi levéltárakban található magyar-vonakozóú török okmányokat fölkutassa. Az élete derekán levő szelid katolikus pap nagyon jól tudta, milyen merész lépést tesz a megbízás elfogadásával. Ki hallott valaha konstantinápolyi levéltárakról? És milyenek lehetnek ezek? Ime *Karácson* felelete: «Ha látná azt az óriási bolthajtásos magazint, tele ládákkal, zsákokkal és piszokkal, elrémülne tőle. Földszintje, emeletje egész a bolthajtás csúcsáig tele zsákkal, ládákkal, összehányt iratokkal. A bolthajtás hullat, az eső befolyik, sok zsák félig vagy egészen elrothadt. Tegnap délután egy hordárt vittünk be magunkkal, aki felmászott az aktás-zsákokon s leemelt nagy kinnal egy ládát a tetejéről. A láda tele aktás zsákokkal». Ilyen zsákok tartalmát forgatta *Karácson* Konstantinápolyban négy éven át, hogy a magyar kormány megbízásának eleget tehesen. Ő, az első magyar, aki azokhoz a ládákhöz, zsákokhoz és ahhoz a piszokhoz, évszázados rothadáshoz hozzányúlt, amit együttvéve török levéltárnak neveznek. De nemcsak mint magyar volt ő ott első, de mint európai, nyugati ember is. Soha előtte keresztény embernek, nyugati tudósnak meg nem engedték a törökök, hogy feltve őrzött és nyugalomban porladozó levéltáraikba betegyje a lábát. Az első európai ott magyar tudós volt. A magyar tudomány és nyugati műveltség úttörő szolgálatában töltött ott *Karácson* négy évet szakadatlanul tetet-lelket fárasztó munkában. Hősies munkájához illő mártírhalált adott neki a sors: az egyik levéltári helyiségben, azaz sötét, piszkos oduban egy láda rozsdás szöge megsértette az ujját, vérmergezésben halt meg 1911. májusában.

A magyar miniszterelnökség a magyarság és a tudomány vértanúját becsülte meg, mikor Konstantinápolyban készített másolatait s a török szövegek magyar fordításait összegyűjtötte s három szaktudós: *Thallóczy* Lajos, *Kreszmárik* János és *Szekfü* Gyula szerkesztésében a jelen vaskos kötetben kiadatta. Az első, aki *Karácson* életmunkájának nemzeti és európai fontosságát megérezte és felismerte, *Fraknoi* Vilmos volt, aki sietett a magyar kormány felajánlani, hogy a kötet az ő költségén jelenjen meg minél méltóbb formában.

Az ilyen ünnepi körülmények közt megjelent kötet négyszáz és egynéhány török iratnak magyar fordítását tartalmazza, csupa újdonság, mely nemcsak a tudományos világ, de a magyar nagyközönség érdeklődését is magára vonja. Elmúlt idők elvensége támad föl olvasása közben. Azé az idő, mikor Magyarország kétharmadrészének Konstantinápoly volt a fővárosa, mikor a nagy magyar Alföld és a Dunántúl falvai török földesuraknak dolgoztak és engedelmességek. Színes változatosságban tárul elénk *Karácson* gyűjtéséből a hódoltság élete: hogyan uralkodtak a török vitézek a mi véreinkben, kiket ültetett be ide hozzánk a szultán akarata, hogyan rendezte be a török hivatalnoki kar ezt a

szegény meghódított országot. A legváltozatosabb iratok egymásután: szultáni rendeletek, melyekben a hatalmas padisali az erdélyi fejedelmet szolgálójának nevezi és a török csapatok megsegítését, elöljárását követeli tőle; egyszerű török katonák folyamodványai, hogy Somogyban vagy Békésmegyében földbirtokot kapjanak a szultán kegyelméből; diplomáciai iratok, a szultánok levelezése a vad tatár hercegekkel, benne egyszer ez a lakonikus parancs: „pusztítsassék el a Hajdúság”. A keleti politikanak atlatszói kegyetlensége: Thökölyi Imréhez rövid utasítás, hogy Békésmegyét pusztítsa el, máskor hasonlóképen keleties, csodálatos kis részletekbe menő gondoskodás, hogy a meghódított terület jókarban maradjon. Jobbágyok tevékenysége az elnéptelenedett Aradmegyében, rablók kiirtását célzó szigorú rendeletek, gabonakereskedés szabályozása a Tiszán és Dunán, csupa új adat, mely valóságában az elmúlt szomorú időt megfoghatóvá, megerthetővé teszi előttünk.

S e forgó változatosságban egy van, ami mindig ugyanaz, változatlanul marad: a szultán mindenhatósága, a konstantinápolyi kormánynak mindent atfogó hatalma, melyet mi, a mai közgazdász elveihez szokott emberek, alig tudunk megérteni. Mikor Surány váranak parancsnoka kapukülsőt akar csináltatni, erre az igen fontos dologra külön folyamodványban kéri a szultán engedelmét. Hasonlóképen a szultánnak jelenti Esztergom parancsnoka, hogy a vár kapijában levő rezdős javításra szorul. Egy részeges székesfehérvári lovastól is maga a szultán veszi el büntetés-képen földbirtokát. Ilyen és hasonló kis részletek melyen bevilágítanak az izlám hatalmas szervezetébe, mely, mikor a szultán parancsára mozgásba került, a perzsa öböltől és Afrikától kezdve Bécs faláig mindent maga alá temetett.

A vérmérgőzés első lazáitól gyötrött *Karácson* az idegen földön, ahol a szenvedés enyhítésére minden eszköz hiányzik, sóhajtvá jegyezte fel: „Félhomály borítja már Sztambul, ablakommal szemközt elmosódnak Mohamed szultán mecsetjének körvonalai. Közelg az éj. Az én életem is hanyatlik már, sietve megyek az éj, az örök éj felé. S mi marad tetteimből? Amíg magyar kultúra él, addig Karácson tetteinek emlékét is fenntartja ez a könyv, melyből egy lelkes, igaz munkás magyarnak képe néz felénk és a következő nemzedékekre.

Hadi állapotra vonatkozólag gyönyörű esdeklő-énekek vannak a Kontor-féle Hazafias Mária dalos füzetekben. Eddig 3 füzet jelent meg. Darabonkint 3 kor. Ugyancsak a közelgő *karácsonyi ünnepek*hez igen szép és dallamos egyházi zeneművek is még megrendelhetők a következő címen: Kontor Elek Budapest, II., Lánchíd-u. 2., földszint 3. E lap hirdetési részében a művek és árai jelezve vannak.

HIREK.

A «Tanító» siráma.

A *Tanító* legutóbbi számában nagy sajnálkozással szögezi le lapunknak, a *Népnevelőnek*, terjedelemben való megfogyatkozását. Hogy a *Tanító* annyira szíven viseli lapunk sorsát, az nagyon szép s előlött való siránkozó hangja annyira megható, szívből fakadott, hogy még a közhelyhez címzett fölfohászkodásokat sem sajnálja tőlünk: «A kath. tanügy irodalmi berkeiben csend honol». Természetesen ezt csak a forma

kedvéért mondja s hogy mit ért nagyrabecsült lap-társunk a csend alatt, azt igazán csakis ő tudná megmondani. Talán kérdezzék meg kedves olvasóink tőle. Tudtunkkal, ha kevesebb is, de okos dolgok mondunk, használunk annyit tanügyünknek, mintha mindennapos ezer hasábokon lotyognánk arról, *amihez elvégre semmi közünk*. Tudjuk azonban azt is, hogy a katolikus tanítók legnagyobb részéhez nem jut el a *Tanító* s azért, hogy a háború közepette elhangzott testvérietlen szó kárba ne vesszen, de meg aztán azért is, hogy a *Tanítónak* szolgálatot tegyünk vele, ideiktatjuk a siratást:

«A hazai tanügyi lapjaink közül tudtunkkal a magyar kath. tanítók hivatalos lapja, a *Népnevelő*, redukálódott, amennyiben kéthetenként jelenik meg és pedig üzletről lévén szó, a pályázati hirdetések mennyiségéhez képest egy vagy két kislelvi terjedelemben. A lap kiadótulajdonosa nem találja szükségesnek azt, hogy a háborús világ állapota, jelenségei, tapasztalatai a kath. tanítók szociális tevékenysége és annyi, de annyi mindenféle azon frissen, amint a nemzet harcosainak vére omlik: feljegyeztessenek. Nem találja szükségesnek, hogy a kath. tanítói közvélemény irányítsák, közérdekű dolgokkal megosztás nélkül foglalkozzék és minden oldalról tájékoztassék. Minek? Ugy is jó! Most háború van!

A kath. tanügy irodalmi berkeiben csend honol.»

A katolikus tanítóság ceketűn tudni fogja, mi lehet válaszuk e támadásra, de hogy a *Tanító* is tudja — bár épen nem időszerű a háború alatt hasonló dolgokkal foglalkozni — egy-két szóval válaszolnunk kell az interpellációra.

A *Tanító* informátora csupán üzleti szempontból tárgyalja az esetet, épen ezért tehát bocsássa meg, ha azzal vádoljuk, hogy nagy fajszeretettel viseltetik ahhoz a néphez, amely ma már mindenütt otthon, mindenben jártasnak és mérvadóknak érzi magát. Lehet azonban, hogy ő maga is annak veréből való vér. Ez különben nem volna szégyen, de a fajjellemző nyugtalanság és piszkálódás bizonyára nem helyen való. Egyébként is ajánljuk a *Tanítónak*, hogy jobban válogassa meg informátorait, mert ha ezt tette volna, tudnia kellene, hogy a *Népnevelő* kiadója a *Szent-István-Társulat* évente 60—70.000 koronát áldoz nemzeti kulturánk előmozdítására. A *Népnevelő* teljesen ingyen kapja meg minden iskola, csak kérnie kell s az a haszon(?), amely a pályázati díjakból befolyik, össze sem hasonlítható a lap nyomdaköltségeivel. Hol maradnak tehát azok az összegek, melyek a *Tanítók Évkönyvét*, a szegény tanulóknak ajándékozott *ingyen tankönyveket* képviselik? És most különösen, amikor szeretettel, gonddal kel felőlni azokat a harcosokat, kik értünk véreztek, szenvednek, igazán csak masodrangú kérdéssé válhat az, két hetenként jelenik-e meg a *Népnevelő* és redukált terjedelemben? (Eddig félmilliónál több imafüzettel látta el a *Szent-István-Társulat* a vallási vigaszt szomjazó sebesült katonákat s legalább is 100.000—150.000 népies olvasmánnyal.) Lássá be kedves Laptárs és ön is kedves informátor, hogy vannak idők, amikor előbbrevaló dolgok is vannak a rendes élet megsokkolt menetrendjénél. Ami azonban magát a *Népnevelőt* illeti, annak nivóját meg nem döntheti, mert erőnkét nem pazaroljuk személyes kifakadásokra, hanem helyett igen is foglalkoztunk első között a háborús világ tanulságaival, a hadbavonultak hozzátartozóinak szociális dolgaival stb. és behatóan tájékoztatjuk a katolikus tanítóságot nemcsak a körülfekvő, hanem a külföldi pedagógiai mozgál-

makról, amit hasonló irányú lapjainkról — egy-két előkelő orgánium kivételével — épen nem mondhatunk el.

Végül csak annyit, hogy ha a *Tanító* nem hasonló okokból, hanem bármiert is megszűnne (tehát nem redukálna) mi azt igaz sajnálattal és nem üzleti izú gúnyolódással jegyeznénk fel az utókor számára.

A Kath. Tanügyi Tanács ülése. Az *Országos Katolikus Tanügyi Tanács* esütörtökön délelőtt dr. *Giesswein* Sándor egyházi és *Ember* Károly világi elnök elnöklésével tartotta ebben a tanévben első ülését, melyen pedagógiai tárgyak megvitatásán kívül az ország több városából összegyűlt tanács-tagok a háborúval összefüggő és a tanítóságot közelebről érdeklő kérdéseket is tárgyalták.

Dr. *Giesswein* Sándor elnöki megnyitójában üdvözölte a megjelenteket, kik a nehéz viszonyok között is összejöttek, majd megemlékezett X. Pius pápa haláláról és az új pápa trónralépéséről. XV. Benedek papa iránt a kath. tanügy munkásainak hódolatát fejezte ki.

Ember Károly világi elnök ismertette ezután a központi irodának a nyári és őszi szünet alatti működését és különösen kiemelte azokat az intézkedéseket, melyek a hadbavonult katolikus tanítókat és az elesettek családtagjainak érdekeit célozták és azok segítészésére megindultak. Majd ismertette az új katolikus tanítóképesítő vizsgálati szabályzatot és az ehhez fűződő nyomtatvány-mintákat. A részletes előterjesztés alapján beható vita után, melyben részt vettek az elnökök és az előadón kívül *Mihályfi* Ákos prépost, egyetemi tanár, *Györfly* János, *Bertalan* Vince, *Galler* Kristóf, (*Szeged*), *Haller* József (*Győr*), *Keményffy* K. Dániel (*Esztergom*), *Számord* Ignác (*Esztergom*), dr. *Zelliger* Vilmos, *Wohlmuth* Ernő, *Számorovszky* Rezső (*Nagyvárad*) és *Urbányi* C. József, elhatározták, hogy a magyar tanítástegység érdekében mindenben követik az állami nyomtatványok formuláját, de a képesítő oklevélén alkalmas módon feltüntetik a katolikus jellegét is. Ezzel kapcsolatban megállapították a püspöki karhoz leendő felterjesztés céljából a kántori oklevelek mintáit is. Ugyancsak beható vita folyt a katolikus polgári leányiskolák, felsőbb leányiskolák és tanítónőképzők kézimunkatanítóinak képesítéséről intézkedő szabályzatáról, melynek végleges kidolgozására bizottságot küldöttek ki. Az elemi tanító- és tanítónő képzők rendtartási szabályzatának kidolgozására szintén megtörténtek az előkészítő lépések.

Az indítványok során *Bertalan* Vince megemlékezett a hadbavonult katolikus tanítókról, akikre az egész katolikus tanítóság büszkén tekint. Indítványozta, hogy az ülésből kifolyóan üdvözöljék őket. *Urbányi* C. József indítványát, hogy a Mária testvér-előadása által méltatlanul megbántott szerzetes-tanítónőket a gyűlés üdvözölje, a Tanács elfogadja s egyben botrányozásának ad kifejezést afelett, hogy egy budapesti színház azon önfeláldozó szerzetesnőket bántotta meg, kiknek hazafias buzgalma e nehéz napokban minden magyar ember halás csodálatát és elismerését vivta ki. Ez alkalomból tehát őszinte sajnálkozását és legmelegebb együttérzését fejezi ki a Tanács női szerzetesrendjeinknek, s egyben halás köszönetet mond a Hercegprimás ő főmagasságának az ügyben tett erélyes közbelépéséért. *Számord* Ignác indítványát, hogy Szokoly János seremlékét a katolikus tanítóság állítsa fel, elfogadták és ezzel az ülés véget ért.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács a tanítók családjaiért. Legutóbbi kimutatásunk óta a következő adományok érkeztek be:

Ember Károly 10 K, özv. B. Balogh Sándorné és *Lestyán* Malvin (gyűjtés) 10.60 K, *Ruzsinszky* Irén (gyűjtés) 13 K, *Jarabek* József 4 K, *Népiskola* (*Szatmárcseke*) 5 K, *Bakator* József 10.50 K, *Farkas* Ignác 2 K, *Prikler* (Tevel) 3 K, *Varga* Lajos 5 K, *Csernyánszky* Aranka 2 K, *Pap* János 10 K, *Mille* Lajos 2 K, *Barabás* György 2 K, *Ginther* Andrásné 4 K, *Miller* Mária (gyűjtés) 40.20 K, *Würtz* Jakab (gyűjtés) 6.06 K, *Harsányi* Ferenc 1 K, *Római katolikus iskola* (*Lancsár*) 4 K, *Hafner* János 3.14 K, *Sipos* Vilma 5 K, *Virág* Ferenc 2 K, *Scharfenberger* János 2 K, *Reinhardt* György 2 K, *Rehanek* Ferenc 2 K, *Bárcy* Gusztáv 2 K, *Miklóská* Károly 2 K, *Skerletz* Lajos (gyűjtés) 19.30 K, *Grüll* Jenő (és gyűjtés *Csesznek*) 15 K, *Horváth* János 2 K, *Roszipál* Antal 2 K, *Kosinár* István 3 K, *Biltzky* János 1 K, *Kopcsányi* László 3 K, *Schmack* Alajos 3 K, *Parák* Hugó 2 K, *Strumberger* Antal (gyűjtés) 7.70 K, *Schnecker* Frigyes (gyűjtés) 7 K, *Ströbl* Ferenc (gyűjtés) 33 K, *Csáky* Klótild (gyűjtés) 18 K, *Vass* Gyula (gyűjtés) 12.74 K, *Pech* Jakab 2 K, *Óváry* Béla 4.44 K, *Makár* Sándor 14.04 K, *Majzik* Béla 17.02 K, *Bárról* (gyűjtés) 2.60 K, *Somogyi* Endre 20 K, *Orosz* János 2 K, *Steklács* Nikodém 2 K, *Lédeczy* János 1 K, *Lédeczy* Jánosné 1 K, *Radványi* Erna 1 K, *Radványi* József 1 K, *Ács* Ambrus 4 K, *Winkler* Antal 10 K, *Jancsó* József 20 K, *Martinesák* Ignác 2 K, *Piovarcsi* Rezső 4 K, *Vancsó-Ikrényi* Emma 4 K, *Smeringa* Antal 5 K, *Varró* Rezső 4 K, *Silló* Bálint 2 K, *Friedrich* Anna 1 K, dr. *Tichy* Gyula (gyűjtés) 22 K, *Steiner* Ferenc (gyűjtés) 8.36 K, *Leskovics* Béla 5.34 K, *Kubencsich* Illés (gyűjtés) 15 K, *Iván* Kálmán 2 K, *Kovács* Mariska (gyűjtés) 15 K, dr. *Bertha* féle leánynevelő 11 K, *Rajeczó* János 3 K, *Keller* János 2 K, *Blochinger* Erzsébet (gyűjtés) 20 K, *Szekszárdi* belvárosi plébánia (gyűjtés) 11 K, *Horváth* Józsefné 2 K, *Szabó* Géza (gyűjtés) 7 K, *Magyar* Miklós 10 K, *Hengl* Boldizsár 20 K, *Népiskola* (*Alsórécsény*) 3.78 K, *Rónai* István 2 K, *Szepacher* Ferenc 2 K, *Szarka* Etel 10 K, *Tantestület* (*Paripás*) 6 K, *Markovich* János 10 K, *Padala* Árpádné 2 K, *Osztermayer* Ilona 3 K, *Mattyasóvszky* Ilona 3 K, *Padala* Árpád 2 K, *Schultz* Károly 2 K, *Makári* István 1 K, *Kerekes* Györgyné 2 K, *Fancsal* Áron 2 K, *Szebeny* Gyula (gyűjtés), 32 K. A bajcsi plébánia területén lévő iskolások 22.72 K. *Tantestület* *Pozsony*: 160 kor. *Végső összeg november hó 27-én 2711 korona 70 fillér.*

A Szent-istván-Társulat értesíti igen tisztelt megrendelőit és vevőközönségét, hogy a korlátozott csomagforgalom életbeléptetése folytán naponta csak száz csomagot adhat fel a póstahivataloknál, s ezen késedelmes szállítások következtében nap-nap után érkeznek panaszok. Hogy a fölösleges panaszoktól kölcsönösen megkíméltsük, közli a Szent-istván-Társulat, hogy a megrendeléseket beérkezési időrendben, 100—100 csomagonként fogja elintézni s előre is szíves elnézését kéri megrendelőinek a késedelmekért, melynek oka rajta kívül fekszik. Naponta 4—500 csomagnak kellene kimenni száz helyett s így a csomagszállítványok csak két-három hét múlva érkezhettek rendeltetési helyükre.

Német tanítók a csatatéren. A német néptanítók közül *negyvenezzer* küzd Németország dicsőségéért és a német kultúra hegemoniájáért a csatatéren. Ez a szám egy ötöde az összes német tanítóknak.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A német püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent - István - Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltenek, melyeknek díja **előre** lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítjük. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Tardoskeden megüresedett V. tanítói állásra pályázat hirdettek. A kérvények benyújtásának hatánapja *dec. 5.* Az állást azonnal kell elfoglalni. Jövedelem: törvényes fizetés államsegéllyel. 20 kor.-ban megváltott kertületmenny Egy butorozatlan szoba és 120 kor. pót-lék vagy 240 kor. lakbér. Személyes megjelenés kívánatos. A kántori teendőkből, szokásos díjazás ellenében segédkezni tartozik. A folyamodványok, a róm. kath. iskolaszékhez küldendők. (Tardoskéd) (Nyitra m.)

1333 1-1

Nagyörvistyei (Nyitra m.) róm. kath. iskolánál pályázat hirdettek *dec. 20-ig* kántortanítói állásra. Javadalma: lakás, 2-839 hold szántó, párbérmegváltás 45 kor., stóla 96 kor., községtől 633 kor., államtól megfelelő fizetéskiegészítés. Folyamodványok: Plébánia, Pöstyén.

1332 1-1

A **kemencei** helyettes osztálytanítói állásra *nov. 28-ig* pályázat hirdettek. Orgonálásban jártas tanítónok előnyben részesülnek. Fizetés az évi 800 kor.-ból *dec. 1-1915. okt. 1-ig* esedékes rész és lakás. Hontkemence. *Iskolaszék.*

1325 1-1

Cserháthalipi kántortanítói állásra a 38-ik számban hirdetett pályázat határideje *dec. 10-ig* meghosszabbították. Tanítónok is pályázhatnak. Mohora. *Francis Nándor* iszsz. egyh. elnök.

1321 1-1

A **nagysúri** róm. kath. népiskolánál tanítói állásra *nov. 29* napjára pályázat hirdettek. Köteles a IV-V. és VI. osztályokat és az ismétlő fiúkat tanítani. Fizetés: a rendes, törvényes, melybe be van számítva egy öl tüzi-szoba és 140 kor. lakpénz. Az állásrögtön elfoglalandó. Az iskolaszékre címzett folyamodványok nevére küldendők. Nagysúr (Pozsony m.). *Sohajda Ignác* plébános.

1327 1-1

A nyugdíjazás folytán megüresedett **sopornyai** róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 6-ig* pályázat hirdettek. Javadalma: polgári községtől tandíj fejében 690 92 kor. 9 hold 1542 □ öl szántóföld 500 kor. haszonértékben, a szántóföld 800 □ öl szőlő van kiülteve, a termés felezendő lesz a nyugdíjazott kántorral, viszont utóbbi viseli a művelési költség felét. Van 14 ürm. kemény tűzifa — 108 50 kor. befuarozva — 132 korona, 15 hl. rozs 153 kor., stóla 400 kor., ostvasütés után 40 kor., szentmisék után 150 kor., alapítványi pénz 10 88 kor. Lakása 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pince, 1 istálló, felszerés házikert nemes gyümölcsfákkal. Kötelességei a tanításon kívül a kántori teendők végzése, melyekben, de főleg az orgonálásban és énekekben alapos ismerettel és ájtatossággal kell bírnia. Próba és választás *dec. 6-án* megtartatik. A tót nyelv ismerete szükséges. Róm. kath. iskolaszék. Sopornya.

1334 1-1

A Népevelő utolsó számában hirdett **nahácsi** róm. kath. kántortanítói állásra a pályázat f. évi *dec. 8-ra* meghosszabbították. A kérvények *Vávra Ágoston* címére, Jókó küldendők. *Iskolaszék.*

1336 1-1

Az **igrámi** (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék az önkéntes szolgálatra bevonult tanító helyettesítésére pályázatot hirdet. Havi fizetése 80 kor., havi 20 kor. lakbér és téli fűtés. Az állás azonnal elfoglalandó.

1341 1-1

Bevonulás miatt csupán kántoriak végzésére helyettes kerestetik Piliscsabára, lehet képezdész is. Felvilágosítást *Hoch Emil* kántortanító, Kísgyarmont, Hont m. nyújt.

1357 1-1

Besztercebányai egyházmegye.

Dobrováraljára (Zólyom m.) katonáskodás miatt azonnali belépéssel róm. kath. tanítóhelyettes kerestetik. Jelentkezhetnek nyugdíjas tanítók (-nők) esetleg okl. óvónők is. Fizetés megegyezik szerint. Tanítás jún. 15-ig. Tót nyelv szükséges. Kérvények az iskolaszéki elnöknek Dobronyára küldendők.

1324 1-1

A **vaségetői** róm. kath. iskolához egy évre helyettes kerestetik. Fizetése 800 kor. Az állás azonnal elfoglalandó. Jelentkezés a zólyomternyei plébániahivatalnál. Posta: Zólyombúcs.

1358 1-1

Erdélyi egyházmegye.

A **csiksomlyói** róm. kath. tanítóképzőintézet főhatósága 2 segédtanári állásra és pedig: egy rajztanári állásra, mellyel össze van kötve a kézimunka tanítása is és egy német nyelvi tanári állásra, mellyel a tornatanítás is össze van kötve, pályázatot hirdet. Mindkét állás segédtanárral fog betölteni, kiknek fizetése egyenként évi 2000 kor., 1000 kor. az iskolafenntartótól és 1000 kor. államsegély lakáspénz nélkül. Kellő időben rendszeresítenek, fizetésük az állami tanárok fizetési rangsora szerint emelkedik, a lakáspénz és az ötödéves korpótlék kiuntaltatik, az országos tanári nyugdíjintézet tagjai lesznek. Pályázhatnak róm. kath. vallású tanítóképzőintézeti vagy közepiskolai okleveles tanárok vagy okl. tanárjelöltek. A kellően felszerelt folyamodványok *gróf Majláth Gusztáv Károly* erdélyi püspök írhzoz nyújtandók *dec. 10-ig*. Kinevezés után az állások azonnal elfoglalandók. *Az erdélyi egyházm. főhatóság.*

1323 1-1

Győri püspöki megye.

A **sopronkertesí** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. A kántortanító javadalma: természetbeni lakás melléképületekkel és kerttel, részben községi, részben templompénztárból 220 kor., telkesektől 20 p. mérő buza és 10 mérő rozs, zsellérek és lakóktól 77 kor., 14 m³ kemény hasábla és 50 rőzse, közel 3 hold szántóföld, mintegy 130 kor. stóla és misedíj. Horvát nyelv tudása szükséges. Pályázati határidő *dec. 15.*

1330 1-1

Az **oszlópi** (Sopron m.) róm. kath. iskolaszék helyettes tanítót avagy tanítónőt keres. Fizetése: lakás, fűtés s évi 800 kor. készpénz. Az állás azonnal elfoglalandó.

1342 1-1

Császárkőbánya (Moson m.) róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma díjlevél szerint: a községtől 240 kor. lakbér, 984 40 kor. tisztán tanító, 188 16 kor. tisztán kántori és államsegély az 1913. évi t.-c. szerint. Az állás azonnal elfoglalandó.

1355 1-1

Kalocsai érseki megye.

Mohol (Bács-Bodrog m.) nagyközséghez tartozó szállások között az ugynevezett **gunarasi** róm. kath. felekezeti C) iskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettek. Az állás javadalma: 1. A törvényes fizetés. Mohol nagyközség házipénztárból havi előleges részle-

tekben. 2. Szabadlakás, a hozzátartozó telek használati jogával. 3. Az iskolaterem fűtetése és tisztogatása fejében ugyancsak a község házipénztárából évi 120 korona átalány. A megválasztottnak kötelessége az ezen iskolához tartozó mindkét nembeli mindennapi és ismételő tanköteleseket tanítani, a bacsiszavidéki róm. kath. tanítóegyesület tagjai sorába belépni. A pályázók kellőképp okmányolt kérvényeiket a moholi róm. kath. iskolaszékre címezve f. évi *dec. 5-ig* alulirothoz adják be. Az állás a megválasztásról vett értesítés után nyomban elfoglalandó. *Michler Ferenc* kerületi esperes, moholi plébános. 1339 1—1

Kassai egyházmegye.

Gönczön (Abauj-Torna m.) a megüresedett róm. kath. kántortanítói állomásra f. é. *nov. 20. d. e. 11* órára pályázat hirdettek. Javadalmazása mint kántornak: minden házaspártól $\frac{1}{2}$ véka rozs, özevegyektől $\frac{1}{4}$ véka rozs, körülbelül 28 köből, két temető használata, stóla díjszabás szerint, perselypénzből 5 kor., otyvasütésért 30 kor., alapítványi misék után 2188 kor. Szántóföldekben 5492 ööl, Nagyó szőlőföld 879 ööl. A politikai községtől $\frac{1}{4}$ hold szántóföld. Szabadlakásban két szoba, kamra, istálló, pincze, házikert és 650 ööl ortáskert. Mint tanítónak: a hitközségtől évi 474 kor. A többi államségély. A kellőleg felszerelt kérvények alulírott esperes, boldogkőváraljai plébánoshoz küldendők a pályázatot megelőző napig. *Káger József* m. esp.-pléb. 1322 1—1

Vehéczre róm. kath. helyettes kántortanító kerestetik jelenlegi katonaevre. Fizetése havi 80 kor. és lakás. Kérvények a plébániahivatalhoz azonnal küldendők. 1274 2—2

A tornanádaskai (Abauj-Torna m.) róm. kath. tanítói állásra pályázatot hirdettek. Pályázati határidő f. é. *dec. 1-ének* délelőtti 10 óráig. Jövedelme a törvényben biztosítva. Jó lakás, nagy kert, tűzifa. Kántortanító előnyben részesül, mert a kántorság itt idővel szervezetni fog. Mivel felekezeti az iskola, tartozik a vallást tanítani, továbbá tartozik ünnep és vasárnapokon a litániát nem különben az októberi «Rózsafüzért» végezni. Kérvények Bódvaszilásra *Szilbert Lajos* iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1344 1—1

Tornai plébániához tartozó **szádudvarnoki** róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma törvényeszerű fizetés államségéllyel és természetbeni lakással. Kántoriakért külön fizetés. Határidő *dec. 5.* Csak okl. férfitanítók pályázhatnak. *Mohler Károly* esperes plébános Torna (Abauj-Torna m.) 1340 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A békéscsabai róm. kath. hitközség **sopronytanyai** róm. kath. iskolához áthelyezés folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: hitközségtől 600 kor., tűzifára, amelyből a tanterem is fűtendő 100 kor., ismételőiskola tanításáért 40 kor., írószerek tanteremfűtetés és harangoztatás címén 50 kor., dr. Schlauch Lőrinc bíboros-püspök alapítványa után 15 kor., nagyvárad egyházmegyéjétől 50 kor. és a megfelelő államségély. Természetbeni lakás 400 ööl kerttel. Tannyelv magyar, tót nyelv ismerete kívánatos. Pályázati határidő *dec. 12.* Kérvények ft. *Nemeskey Andor* c. prépost-plébános úrhoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 1338 1—2

Nyitrai püspöki megye.

Trencsénladányba Várna mellett kerestetik helyettes tanítónő esetleg övönő. Róm. kath. vallású tótul is tudó. Tanévi fizetés 800 kor., lakás. Jelentkezni lehet. Róm. kath. iskolaszéki elnök *Bella*, Várna mellett. 1326 1—1

Pécsi egyházmegye.

A gyűrűfői róm. kath. kántortanító állásra *nov. 29-re* pályázat hirdettek. Az állás önkéntes katonai szolgálat miatt 1914. okt. 1-ig üresedésben van. Pályázhatnak okl. tanítónők és ny. tanítók is. Jövedelme: havonként 134 kor., lakás és $\frac{1}{4}$ hold kert szilvással. Lakás áll 2 szobából, 1 konyhából. Tannyelv magyar. Litánia előénekelve

végzendő, más kántori nincs. Kérvények *Abafa plébánia* címére küldendők. 1335 1—1

A szederkényi róm. kath. népiskolához helyettes osztálytanító kerestetik. Fizetése havonként 80 kor. és lakás. Pályázhat férfi és nőtanító. Tannyelv magyar. Pályázati határidő *dec. 1.* Kérvények a máriakémeti (Baranya m.) plébániahivatalhoz küldendők. *Elnökség.* 1345 1—1

A monyoródi róm. kath. népiskolánál helyettes osztálytanító alkalmaztatik. Fizetése havonként 80 kor. és lakás. Pályázhat férfi és nőtanító. Tannyelv magyar. Pályázati határidő *dec. 1.* Kérvények a máriakémeti (Baranya m.) plébániahivatalhoz küldendők. *Elnökség.* 1346 1—1

A darázi kántortanítói állás a kántortanító nyugalmába vonulása folytán megürelvén, arra pályázatot hirdetek. Jövedelme az 1912. évi jan. hó 19-én fölött javadalmi jegyzőkönyv szerint a következő: 1. Kézpénzfizetés a hitközségtől 1358 kor. 2. Kézpénzüzetés a politikai községtől 42 kor. 3. Kézpénzüzetés a bellyei urad. 8-40 kor. 4. Fuvarpénz a községtől 60 kor. Kézpénzben: 1468-40 kor. Természetben kap: a) 4 régi öl kemény hasábfát a bellyei uradalomtól; b) 4 régi öl kemény hasábfát az hitközségtől; c) 2 méter öl kemény hasábfát az iskolája fűtésére a hitközségtől; d) 8 pozsonyi mérő kétszerest a bellyei uradalomtól. Ingatlanban: 10 hold 190 ööl szántót élvez. Lakása áll: 3 szobából, két konyhából, éléskamrából, pincéből, 2 padlásból. Még egy harmadik konyhát is használhat mindaddig, míg arra az iskolaszéknek nem lesz szüksége. Ehhez járul istálló, felszer, sertésöl, tyúkretrec és házikert. A stóla bentfoglaltatik a fizetésben. A parádés temetések és bucsuzatásokat azonban megfizetik. A javadalmi jegyzőkönyv szerint a kántortanító összes jövedelme: 2639-93 kor. Ebből tisztán tanítói 2087-93 kor. és tisztán kántori 552 kor. Az istentisztelet alatt a nép horvátul énekel. Ép azért szükséges, hogy a pályázó tudjon horvátul. Az érdeklődők minden vasárnap jöhetnek próbáéneklésre. A pályázat *dec. 15-én* délben jár le. A kérvényeket a darázi plébániára kell irányítani. *Ujlaki s. k.* a háború tartamára kinevezett gondnok. 1349 1—1

A felsőmindszenti (Baranya) róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet osztálytanítói állásra. Fizetése: két szoba, éléskamra, pince, 400 ööl kert, 100 kor. hitközségtől, többi az államtól. Újabb fejlesztésig használhat egy harmadik szobát és 250 ööl kertet. Kötelessége díjle vélben, Kántoriakban is tartozik segédkezni, miért személyes megjelenés és német nyelv ismerete előnyös. Tannyelv magyar. Kérvények *dec. 6-ig* a felsőmindszenti plébániahivatalhoz küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. 1347 1—1

Az értényi (Tolna m.) róm. kath. iskolaszék önkéntességi évét szolgáló tanítójának helyettesítésére egyévi tartamra *dec. 7-ig* pályázatot hirdet. Fizetés évi 800 kor., butorozott szoba, fűtéssel. Kántori teendőért stólailetmény. Nyugdíjas tanítók, végzett tanítójelöltek, tanítónők, sőt övönők is pályázhatnak. Állás azonnal elfoglalandó. Felszerelt kérvények (oklevél, keresztlevél, illetőségi bizonyítvány, működési bizonyítvány) az iskolaszéki elnökséghez Értény intézendők. 1350 1—1

A magyarkeszi-i (Tolna m.) róm. kath. iskolához helyettes tanító kerestetik. Fizetése havi 80, azaz: nyolcvan korona, lakás, fűtés. Kötelessége: egy tanteremben tanítani és a kántorságban segédkezni. Kérvények *dec. 15-ig* a magyarkeszi-i róm. kath. iskolaszéknek küldendők. *Pintér Ferenc*, isksz. jegyző. 1351—1

A tolna-czikói róm. kath. iskola gondnoksága az egy éves önkéntes katonai szolgálatra bevonult osztálytanítójának helyettesítésére 1914. év dec. hó 1-től kezdődő fizetéssel tanerőt keres. Pályázhatnak férfi-és nőtanítók. Évi fizetés 800 kor. Pályázati határidő *nov. 30.* Állás dec. 1-én elfoglalandó. *Rausz Alajos* plébános, iskolaszéki elnök. 1352 1—1

A baranyamegyei **Németpalkonya** róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 9-ig* bezárólag pályázatot hirdetek. Javadalma: a hitközségtől 1000 kor. tanítói fizetés $\frac{1}{4}$ évi előleges részletekben, 171-70 kor. kántori fizetés 4 öl kemény tűzifa, 100 ööl kert, 1200 ööl belsőség. Lakás

3 szoba, 2 konyha, élestar, pince s melléképületek. Tan-nyelv magyar, templomi német. Választás dec. 10-én d. e. 9 órakor Ráczpéterre *Liebelt Ferenc* plébános, isksz. elnök. 1353 1-1

Szatmári egyházmegye.

A láposbányai (Szatmár m.) róm. kath. kántortanítói állásra dec. 8-ig pályázat hirdetik. Pályázhatnak úgy férfi, mint kántori képesítéssel bíró nőtanítók is. Javadalom: új lakás, 810 \square öl területű kert, 48 m³ tűzifa 64 kor. értékben, melyből iskola is fűtendő, 80 kor. egyházmegyétől, 50 kor. stóla, 6 kor. faiskolaért és 1913. évi XVI. t.-c. szerint megfelelő államsegély. Állás azonnal elfoglalandó. Felszerelt kérvények Felsőbányára *Pály Edé* esperes úrhoz küldendők. *Szépi Béla* iskolaszéki elnök. 1354 1-1

Szepesi püspöki megye.

A kisfrankvágásai (Szepes m.) róm. kath. tanítói állásra dec. 1-ig pályázat hirdetik. A tót nyelv ismerete kívánatos. Iskolaszék. Nagyfrankvágása u. p. Szentmind-szent. Tanítónők is pályázhatnak. 1343 1-1

Szombathelyi egyházmegye

A jobbágyújfalu róm. kath. iskolaszék a nyugdíjaztatás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma kétszobás lakás melléképületekkel, kert, 7 hold, 433 \square öl szántó és 2 hold rét, 6 öl puha tűzifa házhoz szállítva, 11 hl. és 23 liter rozs, 23 napi nap-szám megváltva a 80 fill. = 18:40 kor. Kántori jövedelem 5 hl. buza, stóla-jövedelem 20 kor. Azonkívül készpénz a község pénztárából 275:60 kor., államsegély 504 kor. Kötelessége díjlevél szerint. Állás azonnal elfoglalandó. Határidő dec. 10. Választás dec. 13-án. Felszerelt kérvények a plébániahivatalhoz Pinkamiske (Vas m.) címzendők. 1348 1-1

Németszentgrót (Vas m., Németújvár mellett) kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Szabad lakás, két szép szoba, tisztos konyha, éléskamra, szükséges melléképületek. Házikert. Szántó és rét 7 kat. hold körül 176 korona becsárban. 19¹/₂ mérő búza és 19¹/₂ mérő rozs, 156 — 117 kor., 7 öl (régij) puha hasábfű házhoz szállítva a 18 kor. = 126 kor., tandíj 275 kor. Kántori készpénz 150 kor. Stóla 180 kor. körül. Összesen 1180 kor. Ebből helyi járulékul betudva 753 kor. csak. A többi hiányzó rész államsegéllyel fedeztetik. Kötelességei a díjlevélben. Nyelv német-magyar. Választás dec. 10. Személyes megjelenés előny. Németszentgrót, *Palaki Ferenc* pléb., isksz. elnök. Az állás azonnal elfoglalandó. 1360 1-1

Váci egyházmegye.

Egy feltetlenül érces jó hangú segédet keresek. Jövedelme évi 1100 kor., lakás, fűtés, villanyvilágítás, vári templomi jövedelem segéd társával közös, gyertyajövedelem. Állás azonnal elfoglalandó. Szolnok, *Medgyesi Géza* kántor. 1290 2-2

Kántori teendőknél jártas jóhangú, róm. kath. segédkántori keresek. Fizetése évi 400 korona és ellátás Agynemut, mosást nem adok. *Khürer József* Szentesen. 1310 1-1

Zsámboki (Pest m.) róm. kath. iskolához betegség miatt 1915 febr. végéig vagy az ok megszűnéséig helyettes tanerő kerestetik. Óvónő is pályázhat. Fizetése havi száz kor. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék*. 1356 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A szuloki (Somogy m.) róm. kath. elemi iskolához bevonulás folytán a megüresedett osztálytanítói állásra helyettes kerestetik. *Elnök*. 1320 1-1

Borzavári (Veszprém m.) róm. kath. elemi népiskolánál osztálytanítói állásra dec. 8. határidővel. Illetményei: törvényes fizetés, egy butorozott szoba fűtéssel, takarítással, világításra 6 kor., kerttalan 20 kor. Kötelességei díjlevél szerint. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék*. 1329 1-1

A jásdi róm. kath. iskolaszék az egyévi önkéntes katonai szolgálatra bevonult osztálytanító helyettesítésére

a tanító visszatérteig pályázatot hirdet. Fizetése évi 800 kor. havi előleges részletekben. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók, nyugdíjas és képezdét végzett egyének. A kérvények a jásdi iskolaszék címére u. p. Tés, Veszprém m. nov. 28-ig küldendők be. Az állás azonnal elfoglalandó. 1331 1-1

A «Népnevelő» 33. számában közölt **bakonyszombathelyi** (Veszprém m.) tanítói pályázat dec. 9-ig meghosszabbított. *Iskolaszék*. 1328 1-1

A sávolyi osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Járandósága a törvényben megállapított fizetésen kívül egy butorozott szoba, 80 kor., lakbérpótlék, fűtés és tisztogatás. Nem okleveles tanítók is pályázhatnak. Pályázatok a somogysámsoni plébániahivatalhoz küldendők dec. 1-ig. 1307 2-2

Kis-Gyalán (Somogy m.) a róm. kath. fiókhítközség a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állomásra pályázatot hirdet. Jövedelmei: szép lakás 885 \square öl kerttel; 1000 kor. készpénz; 2 kat. hold 494 \square öl föld; legeltetési jog s a stóla. Az uradalomtól, gróf Festetich Kálmán Oméltóságának évi ajándéka 200 kor., amely azonban az örökösre nem kötelező, s így a fizetésbe nem számítható. Kötelességei a díjlevélben. A pályázni óhajtó okleveles férfitanítók kellően felszerelt kérvényeket dec. 1-ig küldjék a göllei plébánia címére. Személyes megjelenés megkívánatik. Választás dec. 2-án délelőtt 11 órakor Kis-Gyalánban az iskolában. Az utolsó vasúti állomás Baté. 1307 2-3

Somogyberzenczére hátralevő tanévre helyettes férfitanító kerestetik 80 kor. havi fizetés, butorozott szoba, fűtés, tisztogatás mellett. *Róm. kath. Iskolaszék*. 1359 1-1

Kitűnő bizonyítványokkal (okl. híján) önálló kántori állást keres. Megkeresések posterestante **Kövecses** (Gömör m.) 1337 1-1

Helyettesítene okl. tanítónő. Cim a kiadóhivatalban. 1294 2-2

Legjobb iskolai daloskönyv a

Kis muzsikus

Szerkeszté:

JOSVAY GÁBOR.

100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyzve. Jóvá-hagyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.

I-II. füzet ára 80-80 fillér.
100 dal kotta nélkül 40 fillér.

A magyar kath. tanulóifjúság és a hívek egyetemének egységes

ima- és énekkönyve a

Szelki gyöngyök

Szerkeszté JOSVAY GÁBOR.

Tartalma 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyzve s az összes szükséges imákat és ájtatosságokat. Az egri főegyházmegei hat. jóváhagyásával.

Ara erős és díszes vászonkötésben 2 korona.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál (BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

Háborus Hazafias Mária-dalok

időkre való

I., II., III. füzet. — Darabonkint 3 korona.

Karácsonyra alkalmas művek:

Präludiumos könyv	4 Kor.
Karácsonyesti ének	1 Kor.
Jézus élete	1 Kor.
C, G, D karácsonyi duda darabonkint	1 Kor.
A, E-dur darabonkint	75 fill.

Kapható:

KONTOR ELEK kollégánknál
Budapest, II. ker., Lánchíd-utca 2., földszint 3. szám.

A

valóban
István-T
különös
közül va
Megrend
A megre
tenartatj
vel pó
zen árle

Báthory
számít
Bokor M
Most 2
Bokor M
Most 2
B. Bütt
Most 1
B. Bütt
B. Bütt
Most 2
Divald F
együtt
Ham An
Most 2
Havran
Károly I
Kines Ist
Kines Ist
Pap bas
Pap bas
Pinter K
Most
Patz B.
Prinai A
Sebök Im
Sebök Im
Szegey I
Sziklay J
Sziklay J
Most 1
Sziklay J
Tomá Ist
Most 2

II. Reg

Barklay
Henson F
4.—K
Bourget
Dedek C
Erdős Re
Farkas E
Farkas E
Farkas E
2.—K
Farkas E
2.40 K
Farkas E
Farkas E
Most
Farkas E
köve 3
Kertész K
Kiss Men
és 2.—
Krüger A
és 1.25
Orbán D
Stenkiwii
Most 2
Sztáry J
2.—K
Szepessy
Most 2
Tarczi C

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28-30.

LESZÁLLÍTOTT ÁRÚ KÖNYVEINEK JEGYZÉKE.

A Szent-István-Társulat a jelen nehéz viszonyok között is lehetővé akarja tenni a t. könyvvásárló közönségnek, hogy a valóban értékes ifjúsági, szépirodalmi, vallásos és tudományos könyveket a lehető legelőnyösebb módon szerezhesse meg. A Szent-István-Társulat ezzel kitünő alkalmat nyújt ajándékkönyvek vásárlására, valamint magán- és intézeti könyvtárak gyarapítására, különösen felhívjuk a figyelmet arra a körülményre, hogy az alább felsorolt könyvek a Szent-István-Társulat legjobb kiadványai közül valók. Az itt jelzett áruszállítás december hó 1-től 31-ig marad érvényben. Azonkívül megint az eredeti árak érvényesek. Megrendelések csak a pénz előzetes beküldése vagy utánvét ellenében nyernek elintéztést. A szállítási díjat a megrendelő fizeti. A megrendelések a beérkezés sorrendjében nyernek elintéztést. Miatan egyes könyvekből csak kisebb készlet áll rendelkezésünkre, emiatt megkérjük azokat, akik megrendelést adnak, hogy az abban az esetben, ha egyik vagy másik könyv készlete kifogyta, azt más hasonlóval pótolhassuk, ha csak a megrendelő előre ki nem köti, hogy ilyen esetben előzetes értesítést kíván. Megrendelésnél kérjük, hogy az áruszállításra okvetlen hivatkozzon.

I. Ifjúsági olvasmányok.

- Báthoryné: Tündérvilág a Városligetben.* (Ára díszkötésben, számtalan művészi képpel 10.— K) Most 5.— K
Bokor Malvin: Virradat. (Ára művészi illusztrációkkal 4.— K) Most 2.— K
Bokor Malvin: Két világ. (Ára művészi illusztrációkkal 4.— K) Most 2.— K
B. Büttner Lina: Amit a csillagok látnak. (Ára kötve 2.— K) Most 1.— K
B. Büttner Lina: Öt évi találkozó. (Ára kötve 2.— K) Most 1.— K
B. Büttner Lina: Az ősi földért. (Ára kötve, képekkel 5.— K) Most 2.50 K
Divald Kornél: Művészettörténeti korrajzok. (A két kötet ára együtt 4.40 K) Most 2.20 K
Hám Antal: Ifjú szentek élete. (Ára kötve, képekkel 4.— K) Most 2.— K
Havrán János: Utazás keleten. (Ára füzve 6.— K) Most 2.50 K
Károly Ignác: Igazi élet. (Ára kötve 3.60 K) Most 1.80 K
Kincs István: Romok a rom fölött. (Ára kötve 1.80 K) Most .90 K
Kincs István: A vadon gyermeke. (Ára kötve .80 K) Most .40 K
Pap bácsi: Karácsonyi aranykönyv. (Ára k. 4.— K) Most 2.— K
Pap bácsi: A Miklós országa. (Ára kötve 1.20 K) Most .60 K
Pintér K.: Irodalmunk a milleniumig. (Ára kötve 1.60 K) Most .80 K
Platz B.: Tudományos kalandozások. (Ára k. 5.— K) Most 2.50 K
Prónai Antal dr.: Futó csillagok. (Ára kötve 1.60 K) Most .80 K
Sebők Imre: Az én naplom. (Ára kötve 2.40 K) Most 1.20 K
Sebők Imre: A Szaharában. (Ára kötve 8.— K) Most 4.— K
Szeghy Ernő: Japán. (Ára kötve 2.— K) Most 1.— K
Sziklay János: A magyar sziv. (Ára kötve 2.40 K) Most 1.20 K
Sziklay János: Tisztító tűzőn át. (Ára kötve, képekkel 2.20 K) Most 1.10 K
Sziklay János: Új világ. (Ára kötve 2.40 K) Most 1.20 K
Toma István: A hegyaljai diákok. (Ára kötve, képekkel 4.— K) Most 2.— K

II. Regények, elbeszélések és költemények.

- Barklay: Az esti dal.* (Ára két kötetben 2.— K) Most 1.60 K
Benson Robert Hugh: A világ ura. (Ára díszes borítékban 4.— K) Most 2.— K
Bourget: A válás. (Ára 3.— K) Most 1.50 K
Dedek C. Lajos: Tu me sequere. (Ára 4.60 K) Most 2.30 K
Erdős René: Aranyveder. (Ára 4.— K) Most 2.— K
Farkas Emőd: Porbahullt fejek. (Ára füzve 2.— K) Most 1.— K
Farkas Emőd: Port-Artur hősei. (Ára füzve 1.60 K) Most .80 K
Farkas Emőd: Az 1848 49-i szabadságharc hősnői. (Ára füzve 2.— K) Most 1.— K
Farkas Emőd: A Kossuth-husár menyasszonya. (Ára füzve 2.40 K) Most 1.20 K
Farkas Emőd: Damjanich fia!. (Ára füzve 1.20 K) Most .60 K
Farkas Emőd: A hazaszeretet vértanúi. (Ára füzve 1.20 K) Most .60 K
Farkas Emőd: A szabadságharc anekdotáinakése. (Ára puhan kötve 3.— K) Most 1.50 K
Kertész Kálmán: A fehér turul. (Ára kötve 1.— K) Most .80 K
Kiss Menyhért: Az örök tűz. (Ára 2.40 és 4.— K) Most 1.20 és 2.— K
Krüger Aladár: Orgonaszó. (Ára 1.40 és 2.50 K) Most .70 és 1.25 K
Orbán Dezső: A gyöngyösoros Diána. (Ára k. 1.— K) Most .80 K
Stenkewitz Henrik: A dicsőség mezején. (Ára füzve 4.— K) Most 2.— K
Sztáray Irma grófnő: Erzsébet királynő kíséretében. (Ára füzve 2.— K) Most 1.— K
Szepessy L.: Hit és haza. (Ára füzve 4.— K, kötve 5.60 K) Most 2.— és 2.80 K
Tarcsai György: Öt novella. (A két kötet ára 2.— K) Most 1.60 K

- Williamson: Az aranycsönd.* (A négy köt. ára 4.— K) Most 3.20 K
Williamson: Herkules vendégl. (A két k. ára 2.— K) Most 1.60 K
Wiesemann Miklós: Fabiola. (A négy köt. ára 4.— K) Most 3.20 K

III. Népies olvasmányok.

- Ackermann Kálmán: A tatárjárás.* (Ára f. .60 K) Most .20 K
Bodonyi Nándor: Marika szerencséje. (Ára füzve .60 K) Most .20 K
Dravai János: Hunyadi János. (Ára füzve .40 K) Most .20 K
Griger Miklós dr.: Az ördög kopója. (Ára füzve 1.— K) Most .30 K
Török-Kovács Hermin: A breznói takács. (Ára füzve .60 K) Most .20 K

IV. Tudományos és vegyes tartalmú művek.

- A négy evangélium és az apostolok cselekedetei.* (Ára 1.40 K) Most 1.— K
Dupanloup Bódog: Jézus Krisztus. (Ára f. 4.— K) Most 2.— K
 (Díszkiadás, nagy alak, seiyemi kötve 90.— K) Most 40.— K
Fraknói Vilmos: Magyarország egyházi és politikai összeköttetései a római szentszékekkel. (Ára füzve 24.— K) Most 3.— K
Griger Miklós dr.: A lelképásztor az antialkoholizmus szolgálatában. (Ára füzve 2.40 K) Most 1.20 K
Horn Emil: Magyarországi szent Erzsébet. (Ára füzve 2.— K) Most 1.— K
Hüber Lipót: Az Ur Jézus szülőföldjén. (Ára színes borítékba füzve 3.— K) Most 1.50 K
Melcher Alajos: Levelek egy fiatal lelkészhez. (Ára kötve 8.— K) Most 4.— K
Mihályfi Ákos dr.: A papnevelés története és elmélete. (Ára füzve 10.— K) Most 2.— K
Miklóssy István: Keresztény magyar népünk gazdasági romlása. (Ára füzve 3.— K) Most .80 K
Platz Bonifác dr.: Az ember eredése, faji egysége és kora. (Ára füzve 5.— K) Most 1.— K
Ruville Albert: Vissza az Anyaszentegyházba. (Ára füzve 1.50 K) Most .75 K
Staff Károly: Műkedvelő színpadok vezérkönyve. (Ára félvázsonban 1.60 K) Most .80 K
Sujánszky Antal: Szentbeszédtek. (Ára 4.— K) Most 2.— K
Triebnigg Viktorné: A jó gazdasszony szakácskönyve. (Ára keménykötésben 4.— K) Most 2.— K

V. Ájtatossági és imakönyvek.

- Cséffalvay Nándor: A Szentmise.* (Ára kötve 2.40 K) Most 1.20 K
Egger Ágoston: A keresztény apa. (Ára kötve 2.— K) Most 1.— K
Egger Ágoston: A keresztény anya. (Ára k. 2.— K) Most 1.— K
Flavigny grófnő: Imák és elmélkedések. (Ára kötve 4.— K) Most 2.— K
Goffine Lénárd: Katolikus oktató és épületes könyve. (Ára kötve 6.— K) Most 4.— K
Grammantik Lőrinc: Lelki kincstár. (Ára kötve 2.— K) Most 1.— K
Kálmán Károly: Dávid király zsoltárkönyve. (Ára kötve 2.— K) Most .40 K
Pázmány Péter: Keresztény imádságos könyv. (4° alak, Ára kötve 6.40 K) Most 3.20 K
Platz Bonifác: Az áhitat könyve. (Ára különféle díszes kötésben 2.50-től 14.— K-ig) Most 1.25-től 7.— K-ig
Regnier-Rogács: Szent Márton élete. (Ára 1.60 és 2.20 K) Most .80 és 1.60 K
Reviczky Aladár: Mindennapi kenyérünk. (Ára különféle díszes kötésben 3.—tól 10.— K-ig) Most 1.50-től 5.— K-ig
Szinek A. I.: Pax vobis. (Ára bőrkötésben 3.20 K) Most 1.60 K
Tótfalussy Béla: Reggeli és esti imádságok. (Ára kötve .70 és 1.— K) Most .35 és .50 K

A Szent-István-Társulat

===== jótékonycélú =====

karácsonyi bazára

(VIII. ker., Szentkirályi-utca 28.)

**november hó 29-től december közepéig minden-
nap reggel 10 órától este 8 óráig nyitva van.**

**A bazár rendezésében a Katholikus Karitászt védnöksége
alatt részt vesznek a fővárosi kath. jellegű nőegyesületek.
A tiszta jövedelem teljes összegében a hadbavonultak
= szegény gyermekeinek fölsegélyezésére van szánva. =**

A bazárban árusítanak: karácsonyfadíszet, gyermekjátékokat, ifjúsági
könyveket, naptárakat, imakönyveket, devocionálét, dísz tárgyakat, a
vakok által készített árukat, a háztartásban nélkülözhetetlen cikkeket
és mindenféle más bazárcikkeket óriási választékban. A bazárnak
trafikja is van. A karácsonyi bevásárlásainkat itt végezzük, mert
===== ezzel valóban jótékonyt is gyakorolunk. =====

A bazár különlegessége: Karácsonyi hangulatot árasztó „szerelem-doboz”
a harctéren küzdő vagy sebesülten fekvő katonáinknak. Tartalmuk praktikus ajándék-
okkal díszített karácsonyfa s karácsonyi ima. **Ára 1 korona.** Ugyanaz tartalmasabb
3 korona. — Küldjük minél több karácsonyi szerelem-dobozt a katonáknak! Minden
egy korona, melyet e célból a Szent-István-Társulatnak küldünk, egy-egy katonának
ad meleg, boldog karácsonyestét! A harctérré szánt szerelem-dobozokat a bazár
vezetőségének december hó 10-ig van módjában elszállítani. A sebesülteknek szánt
karácsonyi dobozokat azonban december 15-én adjuk át a kórházaknak. — Karácsonyi
„szerelem-doboz” a katonák itthon élő, elhagyatott gyermekeinek! Fiúknak és
leányoknak alkalmas összeállítás **3 korona.** Csak fiúknak való **2 korona.** Csak
leányoknak való **2 korona.** Minden dobozban van egy díszített karácsonyfácska,
egy-egy jó könyv, édesség, játék és egy gyönyörű imalap a küzdő apáért. Édesítsük
meg azok karácsonyát, akik apjukért remegő bizonytalanságban imádkoznak! Ezeket
a gyermekeknek való szerelem-dobozt vidékre is szállítjuk, ha legalább 5 darabot
===== rendelnek belőle. =====

**Minden megkeresés vagy pénzküldemény a Szent-István-
Társulat címére küldendő: Budapest, Szentkirályi-u. 28.**

Megjel-
fizetési
4 koro-
Szerke-
utca 28.
Kéz-

A «N-
tósága -
nyomda-
kétheter-
telettel
hatóság

Meg-
lem k-
A tört-
Hiszen-
zeti lé-
tásáér-
kat,
védjül-
öröksé-
napig
a mag-
nem é-
münk-
még i-
esodál-
ket, a-
érdem-
más n-
esemé-
szerelem-
viselt-
küzdé-
annyi-
velt h-
is a k-
heged-
magy-
lem k-
megpr-
nem